

VOORLOPIGE BALANS VAN DE "STOP DE N-BOM"-ACTIE

1. Het Internationaal Forum en de aansluitende demonstratie tegen de neutronenbom op resp. 18 en 19 maart in Amsterdam worden door de organisatoren als een groot succes beschouwd. Evenals de maandenlange voorbereiding bleek ook de strakke organisatie van het gebeuren zelf geheel in handen te zijn van de CPN in nauwe samenwerking met Oost-europese functionarissen, communistische zusterpartijen en de internationale mantelorganisatie WVR (Wereld Vredes Raad).

Zo stond de technische organisatie onder verantwoordelijkheid van CPN-bestuurder en Amsterdams districtsecretaris R.J. WALRAVEN, geassisteerd door een hele staf partijmedewerkers, bestond het administratief centrum uit enige tientallen CPN-ers onder leiding van de dochter van CPN-organisatiesecretaris M.J. HAKS, werd het perscentrum gecontroleerd door Waarheid-medewerker B. WITHUIS en werd een ordelijk verloop gewaarborgd door de CPN-ordedienst.

2. Aan het Forum werd deelgenomen door delegaties uit 29 landen van Europa en Noord-Amerika, die waren samengesteld in nauw overleg tussen de CP-en van die landen en CPN- en WVR-vertegenwoordigers. De kern van de buitenlandse afvaardigingen, die in totaal meer dan 150 personen telden, werd dan ook doorgaans uitgemaakt door hoge CP-verantwoordelijken (meestal van de Afdeling Buitenland*), gesecondeerd door een groot aantal vertegenwoordigers van nationale WVR-filialen en aangevuld met enkele min of meer bekende figuren uit politiek, kerk, wetenschap en kunst.

*) Een belangrijk CP-orgaan dat in het algemeen de buitenlandse relaties behartigt, maar in de "socialistische landen" verantwoordelijk is voor de voorbereiding en uitvoering van het internationale totaalbeleid, dus zowel van de buitenlandse politiek als zodanig (waarvan de diplomatieke uitvoering voor rekening komt van het ministerie van Buitenlandse Zaken), als van de internationale partij-, mantel- en subversieve activiteit.

- 2 -

De breed samengestelde Nederlandse delegatie van ruim veertig personen bestond toch nog voor tenminste een derde uit CP-leden, terwijl de inbreng van de CPN verder nog vergroot werd door vele vertegenwoordigers van de door haar gedomineerde landelijke Initiatiefgroep en plaatselijke werkgroepen. Het Forum werd voorts bijgewoond door vertegenwoordigers van internationale communistische mantelorganisaties als de Wereld Vredes Raad, de Internationale Federatie van Democratische Vrouwen, de Wereld Federatie van Democratische Jeugd, de Internationale Unie van Studenten, enz. Tenslotte waren vier politieke partijen (CPN, PPR, PSP en CDA) en de gemeente Amsterdam vertegenwoordigd, terwijl ook vooral Oosteuropese leden van het Corps diplomatique aanwezig waren.

Het Forum-presidium werd gevormd door de verschillende delegatieleiders, versterkt met de secretaris en de voorzitter van het Initiatiefcomité, resp. de Amsterdamse CPN-districtsbestuurder N. SCHOUTEN en de CPN-partijbestuurder T. van HOEK, welke laatste tevens optrad als voorzitter van het Forum. Ook de discussiesecties werden bijna steeds door communisten voorgezeten.

3. Onder de tientallen sprekers op het Forum bevonden zich vele representatieve figuren, die zowel in de plenaire zittingen als in de discussiesecties vanuit doorgaans oprechte verontrusting het woord voerden over de fysische, ethische, morele en polemologische aspecten van het neutronenwapen. De politieke toon werd evenwel gezet door communistische sprekers als het CPN-kamerlid J.F. WOLFF, die zich in het bijzonder afzette tegen de agressieve NAVO-opstelling tegenover de socialistische landen en met name de Sowjet-Unie.

De heer WOLFF, die binnen het dagelijks bestuur van de CPN de supervisie heeft over de vredes- en veiligheidsbeweging, heeft ook nog getracht ex-minister van Defensie R. KRUISINGA tot deelname aan het Forum te bewegen. Deze bleek evenwel verhinderd persoonlijk aanwezig te zijn, maar stuurde wel een boodschap van bijval, nadat hij reeds eerder een schriftelijke uiteenzetting van zijn bezwaren tegen de N-bom ter beschikking had gesteld, die vooral van Sowjetzijde met groot enthousiasme is begroet.

- 3 -

Het Internationaal Forum heeft een "Oproep" doen uitgaan, waarin alle volkeren en regeringen worden opgeroepen af te zien van "het in de Verenigde Staten geuite" voornemen tot produktie en stationering van dit "meest sinistere" atoomwapen. Secretaris van de Initiatiefgroep N. SCHOUTEN besloot het Forum met de mededeling dat de Volkspetitie in Nederland inmiddels meer dan 1.100.000 handtekeningen had opgeleverd, die naar later werd bekendgemaakt op 18 april aan de Eerste en Tweede Kamer zouden worden aangeboden.

Illustratief voor de strakke regie van het Forum was een incidentje na de redevoering van een Sowjetvertegenwoordiger, toen enkele leden van een pro-Chinese groep, die met een spandoek de aandacht vestigden op beide supermachten als gevaar voor de vrede, snel en krachtdadig door de (CPN-)ordewacht uit de zaal werden verwijderd. Iets soortgelijks viel waar te nemen tijdens de daags daarop volgende demonstratie met een record aantal deelnemers van zo'n vijftigduizend: enkele demonstranten klaagden er in de Volkskrant van 25 maart over dat "de delegaties uit de Oostbloklanden alsmede het partijbestuur van de CPN voorop"-liepen onder bescherming van "zich zeer agressief gedragende orde-mensen van de CPN", die het gewone volk geen kans gaven zich daartussen te mengen.

4. De CPN is zeer tevreden over het verloop van de campagne tegen de N-bom. Partijvoorzitter H. HOEKSTRA zei op een verkiezingsbijeenkomst op 21 maart, dat dit "initiatief van de communisten, dat samenvloede met de wil van zovele anderen", bewerkstelligd heeft dat "velen elkaar vonden, communisten, socialisten, gelovigen, tegen een nieuwe atoombewapeningswedloop - tegen de plannen van de VS". Door deze actie zijn "standpunten beïnvloed en gewijzigd", zodat het CDA en de PvdA zich na lange aarzeling tegen de N-bom uitspraken, er "verdeeldheid in de regering" ontstond en "KRUISINGA uit het kabinet gewipt" werd, aldus de heer HOEKSTRA. Hij voegde daaraan toe dat deze actie de kwestie heeft doen uitgroeien tot "een groot internationaal strijdpunt - tot in de NAVO aan toe, waar de beslissing over de N-bom nu is uitgesteld. Door de actie vervult Nederland in de N-bom-strijd een sleutelfunctie".

- 4 -

In een nabeschouwing wees De Waarheid van 28 maart nog eens op de "unieke" betekenis van het Internationaal Forum dankzij het gemeenschappelijk optreden van "breed" samengestelde delegaties niet alleen uit westerse landen, maar ook uit "de socialistische landen, die zich manifesteerden als de natuurlijke bondgenoten van de vredesstrijders hier in het verzet tegen oorlogsgevaar en atoomdreiging. Internationale eenheid is in de strijd voor de vrede onontbeerlijk en hierbij hebben de communisten absoluut de taak hun krachten te coördineren; bij alle bestaande meningsverschillen en bij alle noodzakelijke verscheidenheid in de internationale communistische beweging moet het mogelijk zijn en bléék het ook mogelijk dat de CP-en zich gezamenlijk inspannen voor concrete doelstellingen van allesoverheersende betekenis."

Het partijbestuur (PB) van de CPN stelde tijdens een zitting op 8 en 9 april volgens een Waarheidverslag vast "dat de actieve deelname van CP-en uit socialistische landen een volstrekt onmisbare bijdrage was tot het welslagen van het forum en de brede samenstelling ervan".

5. In de internationaal communistische en met name Oosteuropese media is uitvoerig aandacht geschonken aan het Amsterdams Forum en aan de "voorbeeldige"rol van de CPN daarin. Blijkens De Waarheid van 8 en 10 april is ook het Sowjet-persbureau Tass van mening dat president CARTER met zijn besluit om de beslissing over het in productie nemen van de N-bom uit te stellen "terugdeinst voor de geweldige druk, die uitgaat van de internationale protestbeweging, waarin m.n. Nederland zo'n grote rol heeft gespeeld en speelt".

Opmerkenswaard was een persverklaring van één der sleutelfiguren in de Sowjetdelegatie naar het Forum, de heer O.S. CHARCHARDIN, die in de Afdeling Buitenland van CC/CPSU speciaal verantwoordelijk is voor "de vredesbeweging". Deze had namelijk volgens De Waarheid van 8 april verklaard "met grote voldoening te kunnen vaststellen, dat op het Forum in Amsterdam de ondersteuning van de voorstellen van de Sowjet-Unie aan de westelijke landen om af te zien van de

- 5 -

produktie van het neutronenwapen een brede instemming vond". De heer CHARCHARDIN concludeerde dat "de huidige opgang van de beweging tegen de neutronenbom toont, dat de volkeren in de vraagstukken van vrede en oorlog steeds actiever meepraten en dat zij een steeds grotere bijdrage leveren tot hervorming van het systeem van internationale betrekkingen op de grondslagen van vreedzame coëxistentie, ontwapening en ontspanning".

6. Van Oosteuropese zijde is inmiddels duidelijk gemaakt dat de succesvolle actie tegen het N-wapen te gelegener tijd ingebed moet worden in de meer algemene protestbeweging die de Sowjet-Unie over een breed front tegen de atoombewapening en militaire blokvorming aan het ontketenen is. Zo beschouwd zal de "Stop de N-bom"-actie een nieuwe impuls dienen te worden in de na de Conferentie van Helsinki voornamelijk door de Wereld Vredes Raad georganiseerde campagne "ter completering van de politieke ontspanning met militaire ontspanning", die bedoeld is de publieke opinie in het Westen gunstig te stemmen voor de Sowjetrussische "vredesinitiatieven" en de politieke besluitvorming aldaar dienovereenkomstig te beïnvloeden.

Verwacht mag worden dat de CPN in deze internationale campagne een belangrijke rol zal blijven spelen, omdat zij ondanks haar volledige verzoening met Moskou nog steeds in de reuk van "autonomie" staat, zich na haar electorale terugval nog meer is gaan toeleggen op "buitenparlementaire machtsvorming" en bovendien opereert in een NAVO-land, waarvan de bevolking relatief wellicht het meest ontvankelijk is voor ethische argumenten tegen nucleaire oorlogsvoorbereiding.

Het PB van de CPN kwam dan ook tijdens zijn zitting van 8 en 9 april tot de - nog verder uit te werken - conclusie, "dat wat ons land betreft een grondslag is gelegd voor een nieuw type vredesbeweging", waarmee dus achteraf bezien terecht partijmensen waren belast. De massa-actie tegen de N-bom heeft uitgewezen dat het mogelijk is "in te werken op de tegenstellingen" in de NAVO, aldus het PB - na vastgesteld te hebben dat juist deze massabeweging eveneens heeft

- 6 -

aangetoond dat vele, in het bijzonder ook kerkelijke groeperingen te winnen zijn voor "het initiatief van de partij en haar coalitie-politiek, haar politiek van (tijdelijke) bondgenootschappen van wisselende samenstelling voor wisselende doeleinden".

Ongetwijfeld zal de CPN trachten de vele kontakten, die tijdens de "Stop de N-bom"-actie en vooral in de honderden plaatselijke werkgroepen gelegd werden, vast te houden om daarop voort te bouwen bij de voortgaande actie tegen de N-bom en tegen de "door de NAVO aangezwengelde bewapeningswedloop" in het algemeen.

24 april 1978.